

ZÁPIS: Udržitelnost & budoucnost mobilit a internacionalizace

Datum:	31. května 2021
Místo konání:	Online
Program:	Program, prezentace a záznam
Zapsal/a:	Bára Sobotková, junior konzultant pro vzdělávání

1

Evropská univerzitní asociace (EUA) uspořádala v rámci evropského *Zeleného týdne 2021* debatu na téma přístupu evropských univerzit a vysokých škol (VŠ) k zeleným a udržitelným opatřením a jejich implementaci – jak do fungování institucí samotných, tak do zahraničních mobilit.

Michael Gaebel (EUA) [prezentoval](#) předběžná zjištění studie *Greening in Higher Education Institutions*, která zkoumá vztah VŠ institucí k enviromentální udržitelnosti. Oficiální výsledky plánuje EUA zveřejnit na podzim. Studie vychází z dat od 305 VŠ institucí z celé EHEA a jejím cílem je zjistit, jaká konkrétní opatření a do jaké míry instituce v tomto směru uplatňují.

Předběžná zjištění

- 61 % dotázaných institucí již enviromentální strategii využívá, dalších 27 % ji připravuje,
- 69 % institucí při tvorbě strategie vychází z [Cílů udržitelného rozvoje](#) (SDGs) definovaných OSN, 39 % z národních politik a iniciativ, 17 % z evropských politik a iniciativ a 16 % využívá jako zdroj [Zelenou dohodu pro Evropu](#) (tzn. poměrně vysoké % na to, že se jedná o sdělení z 12/2019),
- 59 % institucí uvedlo jako motivaci institucionální hodnoty, přes 50 % pak angažovanost vedení, studentů či zaměstnanců, 42 % tzv. třetí roli univerzit, tedy službu společnosti,
- řada univerzit zvažuje/provádí kurikulární reformy a zapojení enviromentální dimenze do všech, resp. většiny programů (častěji přitom mluví komplexněji o SDGs, ne jen o zelených opatřeních),
- mezi dalšími konkrétními opatřeními se často objevuje recyklace, nakládání s odpady, snížení enviromentální stopy laboratorního výzkumu a partnerství s ostatními VŠ institucemi,
- co se týče konkrétně mobilit, přes 33 % respondentů zmiňuje využívání digitálních nástrojů a telekonferencí i práci z domova, necelých 25 % pak nahrazení fyzické mobility virtuální a necelých 15 % snížení uhlíkové stopy a udržitelné cestování.

Hlavní bariéry zavádění zelených opatření a strategií

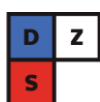
- Interní koordinace a spolupráce v rámci instituce,
- nedostatečné financování na národní i evropské úrovni,
- nedostatečné využití peer-learningu a společných iniciativ.

Zelenější Erasmus+ a MSCA

Marlène Bartes (GŘ EAC) [prezentovala](#) politický kontext enviromentální udržitelnosti na úrovni EU, zaměřila se přitom na programy týkající se mobilit – *Erasmus+* (mobilita žáků, studentů, učitelů, akademických i neakademických pracovníků) a *MSCA* (mobilita výzkumníků, doktorandů). Připomněla v tomto kontextu také iniciativu [Koalice pro vzdělávání v oblasti klimatu](#), jejímž cílem je přimět pracovníky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, aby se zasazovali o klimaticky neutrální a udržitelnou EU. Ke koalici vznikne speciální online platforma se závazky ke konkrétním opatřením – je vítáno, aby k nim přispěl kdokoli od institucí až po jednotlivce.

Zelenější Erasmus+

- Enviromentální dimenze patří mezi **horizontální priority programu**, prolíná se tedy všemi jeho aktivitami. Cílem je zvyšovat povědomí o udržitelnosti a ochraně klimatu, propagovat zelené cestování (*green travel*) a podporovat rozvoj zelených dovedností,

PODPOŘENO
PROJEKTEM
MŠMT MS2102

- **Evropská karta studenta** a **Erasmus+ App** – digitální řešení nahrazující papírování,
- **green travel** – zvýšená finanční podpora na dopravu: 15% příspěvek na zelené formy cestování (všechny sektory vzdělávání); 50 eur individuální příspěvek pro studenty bez cestovního příspěvku (VŠ); vyhrazení 4 dnů na dopravu (všechny sektory vzdělávání),
- **monitorování uhlíkové stopy mobility** – účastníci reportují, jaký dopravní prostředek využívají,
- online platformy **eTwinning** a **EPALE** – podpůrné materiály, *peer-learning*, šíření dobré praxe,
- **zvýšování povědomí o problematice** u různých cílových skupin, rozšíření dosahu (např. pomocí alumni, školských institucí, neziskových organizací atp.).

Zelenější MSCA (Akce Marie Skłodowska-Curie)

- MSCA (součást programu *Horizont Evropa*) jde cestou **podpůrných materiálů a příruček**, motivace účastníků prostřednictvím návrhů opatření nebo sdílení dobré praxe (*soft approach*),
- **MSCA Green Charter** – [seznam opatření a principů](#) (na úrovni výzkumníků, institucí, konsorcií), který by měl pomoci účastníkům MSCA minimalizovat dopad jejich aktivit na životní prostředí. Dokument není závazný, ale měl by poskytnout podporu,
- **Green Deal Cluster Event** – událost plánovaná na **6.–7. července 2021**, kde se setkají zástupci úspěšných projektů nejen z MSCA, ale i *Erasmus+* a *Kreativní Evropy* se zástupci EIT, aliancí Evropských univerzit a představitelé EU. Událost je příležitostí ke sdílení dobré praxe, networkingu a příspěvní do diskuze o tvorbě budoucích politik.
- **Evropská noc vědců** – letos tematicky zaměřena na priority *Zelené dohody pro Evropu*,
- **Researchers at schools** – iniciativa přivádějící výzkumníky do škol, kde prezentují výsledky výzkumů z různých oblastí zahrnujících udržitelnost.

Na semináři vystoupili v rámci sdílení dobré praxe také Chris Litwiniuk (University of Edinburgh, UNICA Network) a Arnim Heinemann (University of Bayreuth, SGroup). **Chris Litwiniuk** [prezentoval](#) strategii Edinburské univerzity zaměřenou na klimaticky odpovědné cestování, která staví jak na udržitelnosti, tak na sociální odpovědnosti. **Arnim Heinemann** [představil](#) nejprve udržitelný management Univerzity Bayreuth, poté navázal přehledem různých zelených aktivit v oblasti mobility a internacionalizace, které praktikují ostatní univerzity ze sítě [SGroup – Universities in Europe](#).

